

νεκρός

νεκρός, -ή, -ό, επίθ. [*αρχ. νεκρός*], νεκρός. **1.** που είναι χωρίς ζωντάνια, χωρίς ενεργητικότητα, ο άψυχος: «κουνήσου, ρε παιδάκι μου, και μη στέκεσαι σαν νεκρός!». **2.** που είναι παροπλισμένος, που δεν χρησιμοποιείται: «όλες οι συμβουλές που τους έδινε έμειναν νεκρές». **3.** που δεν είναι δημιουργικός, που δεν έχει τη δύναμη ή τη δυνατότητα να ενεργήσει: «του αλλάξαν πόστο και είναι νεκρός έξι μήνες σ' ένα γραφείο της επαρχίας». **4.** (για μηχανήματα) που δεν έχει κίνηση, που δε βρίσκεται σε λειτουργία: «η μηχανή τ' αυτοκινήτου έκανε κάνα δυο τρία τσαφ τσουφ κι έμεινε νεκρή». **5α.** το αρσ. ως ουσ. **ο νεκρός**, και το θηλ. ως ουσ. **η νεκρή**, που είναι πεθαμένος, πεθαμένη: «όλοι ήθελαν να δώσουν τον τελευταίο ασπασμό στο νεκρό».. **β.** (στη γλώσσα της αργκό) αυτός που έχασε όλα τα χρήματά του στα χαρτιά ή σε άλλο τυχερό παιχνίδι: «επειδή το πρωί ήταν νεκρός του 'δωσα λεφτά για να πάει με ταξί στο σπίτι του». **6.** το θηλ. ως ουσ. **η νεκρή** και **η νεκρά**, ταχύτητα αυτοκινήτου σε νεκρό σημείο, σε σημείο που δε δίνει κίνηση στη μηχανή: «πρώτα βάλε νεκρή κι ύστερα βάλε μπρος τη μηχανή». (Ακολουθούν 21 φρ.)·

- ανασταίνει και νεκρούς! βλ. φρ. και νεκρούς ανασταίνει(!)·

- βγάζουν το νεκρό, βλ. συνηθέστ. σηκώνουν το νεκρό·

- είμαι νεκρός, δεν έχω καθόλου χρήματα, είμαι απένταρος: «μη μου ζητάς ούτε ευρώ, γιατί είμαι νεκρός»·

- είναι νεκρό, (για τηλέφωνα) είναι κομμένο από τον Ο.Τ.Ε. ή είναι αποσυνδεδεμένο: «θέλησα να τηλεφωνήσω, αλλά αυτό ήταν νεκρό»·

- ζωντανός νεκρός, βλ. λ. [ζωντανός](#)·

- και νεκρούς ανασταίνει! έκφραση με την οποία επιτρέπει κάποιος την απολαυστική αίσθηση που νιώθει, ιδίως όταν καταναλώνει κάποιο ποτό ή στη θέα πολύ προκλητικής και αισθησιακής γυναίκας: «αυτό το κρασί και νεκρούς ανασταίνει! || πώς μπορείς να μην κολαστείς, όταν βλέπεις αυτή τη γυναικάρα, αφού και νεκρούς ανασταίνει!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το ακόμα·

- καλός Αμερικάνος είναι ο νεκρός Αμερικάνος, βλ. λ. [Αμερικανός](#)·

- καλός μπάτσος είναι ο νεκρός μπάτσος, βλ. λ. μπάτσος·

- νεκρές γλώσσες, βλ. λ. γλώσσα·

- νεκρή εποχή, βλ. λ. εποχή·

- νεκρή περίοδος, βλ. λ. περίοδος·

- νεκρό γράμμα, βλ. λ. γράμμα·

- νεκρό σημείο, βλ. λ. σημείο·

- νεκρός γάμος, βλ. λ. γάμος·

- προσκλητήριο νεκρών, βλ. λ. προσκλητήριο·

- σε νεκρό χρόνο, βλ. λ. [χρόνος](#)·

- σηκώνουν το νεκρό, τον μεταφέρουν από το σπίτι του ή από την εκκλησία να τον θάψουν στο νεκροταφείο: «τη στιγμή που σήκωναν το νεκρό, η γυναίκα του λιποθύμησε στα χέρια των συγγενών της»·

- στολίζουν το νεκρό, περιποιούνται οι οικείοι του το νεκρό στο φέρετρό του: «μέσα στο δωμάτιο η μάνα μαζί με

τα παιδιά της στολίζουν το νεκρό». Πρβλ.: και πριν χαράξει η αυγή και πριν ο ήλιος καλοβγεί, τον στόλισαν στην κάσα, τον κλαίει Τσεσμές και Αϊβαλί τον μπάρμπα μου τον Παναή, πήρε η Τουρκιά ανάσα (Λαϊκό τραγούδι).

- το βασίλειο των νεκρών, βλ. λ. [βασίλειο](#).

- το τηλέφωνο είναι νεκρό, βλ. λ. [τηλέφωνο](#).

- χίλιοι νεκροί καθόντανε στ' αρρώστου το κρεβάτι, έκφραση που δηλώνει πως κανείς δε γνωρίζει την ώρα του θανάτου του, πως πολλές φορές άλλον περιμένουμε να πεθάνει και άλλος πεθαίνει.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας